

a hegyoldal alsóbb részébe sodorja, növelve annak televénytartalmát, míg az alomnélküli, csupasz felsőrész egyre szárazabbá, televényben szegényebbé válik. Ma már e kopár foltok egy részét padkásültetéssel sikeresen beerdősítették, de az előrelátó erdőművelőnek arra is törekedni kell, hogy az ilyen elkopárosodásnak a lehulló lombalom lekötését elősegítő sövényekkel, fenyőfélék vagy alkalmas lombcserjék alátelepítésével elejét vegye.

Az erdész szép és hálás feladata erdőt nevelni a kopárokon. Fáradságos munkájában lelkesítse mindig az a tudat, hogy céltudatos tevékenységével a népgazdaságnak tesz hasznos szolgálatot.

Fásításainkról

BABOS IMRE
az ERTI osztályvezetője

A Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának 1040/1954. sz. határozata az erdőgazdasági termelés fejlesztéséhez szükséges intézkedések II. fejezetében részletesen foglalkozik az erdön kívüli fásítások kérdésével. Minthogy 4. alpontja félreérthetetlenül az *erdőgazdaságok köteletségévé teszi a szaktanácsadást, a tervek készítését és a csemeték ingyenes juttatását*, helyénvaló és időszerű a határozat mikénti végrehajtásához néhány gondolatot fűznünk.

A feladat megoldása kettős síkon mozog: az *erdőtelepítések és a fásítások vonalán*.

Az *erdőtelepítés* elsősorban a mezőgazdaságilag gazdaságosan és tartamosan nem használható parlagokon, sovány, sekély talajú, köves, kaviccsos, futóhomokos területeken, általában a kopárokon történik. Erdőművelési követelményeik és lehetőségeik felmérése során kiadós lehetőségeket biztosíthatunk majd a fenyvesítés számára. Időtálló eredményeket csak megfelelő talajelőkészítéssel lehet elérni. Tervezéseink során mind erre, mind a szukcessziós folyamatok korszerű felismeréseire (pl. előcserjesítés) kell támaszkodnunk. Az eredménytelen végrehajtás felesleges költségtöbbletet jelentene a népgazdaság számára, ugyanakkor növédekkieséssel járna és aláásná a tervező erdőgazdaságba vetett bizalmat.

Igen lényeges az erdősítési, erdőtelepítési anyag helyes megtervezése, jó minőségű megtermelése és kifogástalan állapotban, gyorsan történő eljuttatása. A fenyők származási körzeteinek gondos betartása, a jó vetőmag, a megfelelő csemetekertek, a rövid szállítási távolság és a gondos csomagolás a siker zálogai.

Ne feledkezzünk el az *elegyes telepítések* tervezéséről. Ne azért ültessünk a fenyők közé tízezzrel vadalmát és vadkörtét, mert ezekből feleslegünk volt. Válogassuk össze a termőhelynek leginkább megfelelő lombfajok csemetéit és úgy elegyítsük azokkal leendő fenyveseinket, hogy a kezünk munkája nyomán kialakuló állományok bizonyítsák szaktudásunkat.

Múlhatatlan, hogy az *erdészeti propaganda is kivegye az erdőtelepítések közül a maga részét*. A kopárok nagy része ma is a lakosság hasznosított legelőterülete. Fásításuk könnyen ellenzésre talál. Beszédes bizonyíték a felvilágosítás hiányára és szükségességére a nagyrédei tavaszi vízkár, mely a talajerózió következménye volt. Előzetes meggyőzés nélkül — erdön kívül — még a kopárok fásítását sem helyes erőltetnünk.

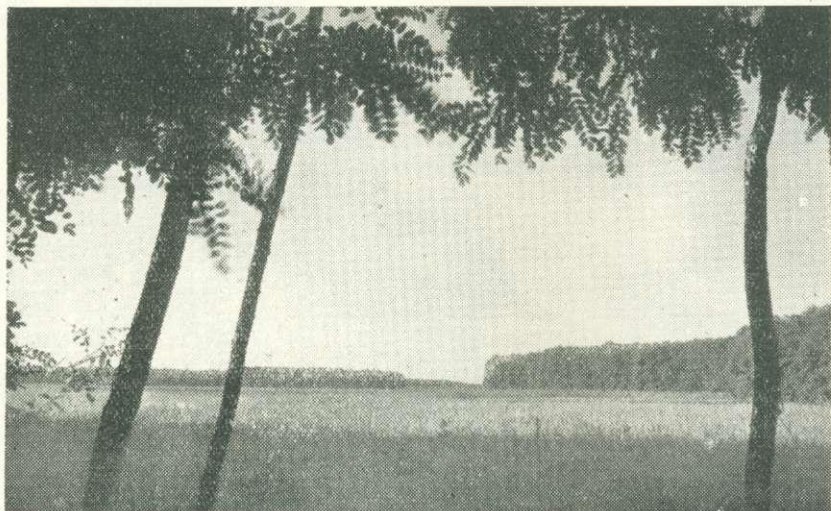
Rendkívül meggyőző az erdön kívüli *fásítások* népgazdasági jelentőségének hangsúlyozása. Könnyen bizonyítható, hogy a jobb termőhelyen gyorsabb és nagyobb a fák növekedése, szélesebb arcvonalon vállalható a gyorsannövő fafajok telepítése, biztosított és gazdaságos az akác, a nemes- és hazainyárok tartamos fejlődése.

Tizennégyéves óriásnyár fasor (Ömböly, Nyírség)

Az utak, vasutak mentén gyakran találunk fásításra alkalmas területeket. Az utakról felszálló és leülepedő por a trágyázás kitűnő megoldása. Az utak árkon-túli padkái már a mezőgazdasági földekhez csatlakoznak,

fásításunk gyökérzete a karbantartott mezőgazdasági területek kedvező tápanyag és vízháztartását hasznosítja. Bizonyos mértékig a vasutak mente is hasonló. Fásításuk eredménye akkor nem lesz kielégítő, ha a töltések anyaggödreiben, a felső, értékes rétegeitől megfosztott nyers talajon kívánjuk a megoldást. Ebben az esetben legyen gondosabb a tervezés, mérlegeltebb a talajelőkészítés előírása, (gyakran segítenek a bakhátak),

Nyirvasvári mezővédő erdősávok

óvatosabb és pillanatnyi készletfeleslegeinktől független a fafajok megválasztása.

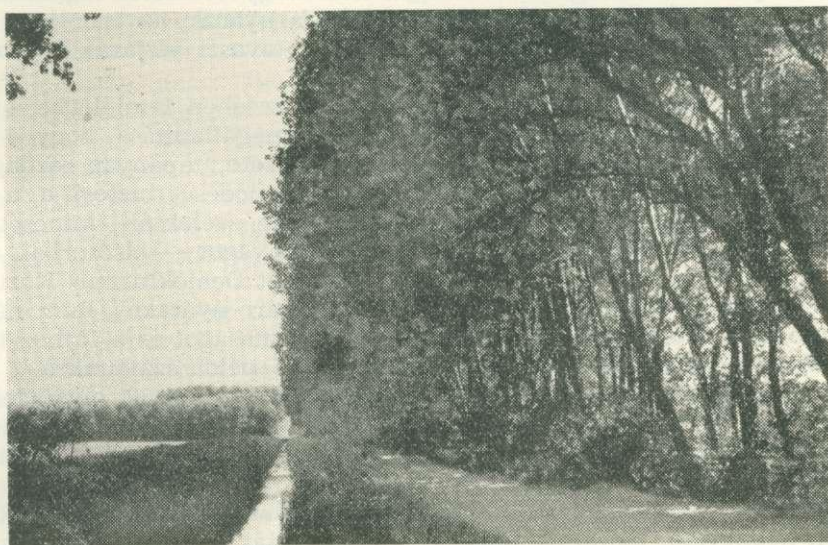
A szántóterületeket övező *mezővédő fásítások* kiterjesztése elsősorban meggyőzés kérdése. Mindig előttem áll a példa, amit az ország összefüggésében legnagyobb — redukált területében a 600 ha-t meghaladó — mezővédő fásításunk körzetében: Nyirvasvári környékén hallottam. A közel sem korszerű fásításokat az ottani uradalom hajtotta egykor végre (1900—1920). Midőn a két közbezárt község: Nyirpilis és Piricse lakói látták az eredményeket, jószántukból csatlakoztak az erdősávok kiegészítéséhez.

Váljanak a kísérleti- és tangazdaságok, az állami és egyéb célgazdaságok a sikeres mezővédő fásítások bizonyító központjaivá! Hiszem, hogy a szélvédelem és a mezőgazdasági többtermelés hangoztatásán túlmenően a fában való önellátás: a nyersanyagbázis megteremtése lesz az a vonzóerő, mely az iskolákban kezdettől fogva a gyermekeinkbe oltott erdő és fa iránti szereteten át hosszú évek során fából gazdagabbá formálhatja ma ebben még szegény vidékeinket.

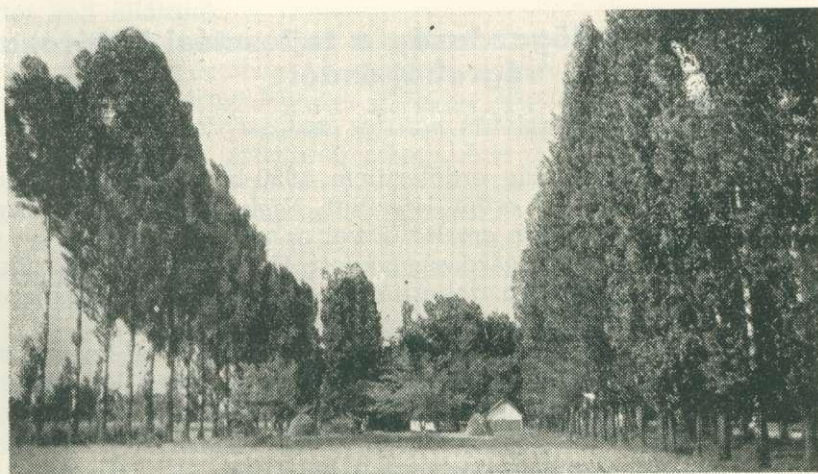
Igen biztató, hogy a gépállomások agronómusainak folyamatos talajtani oktatásában az *erdőgazdasági tájak szerinti fásítás* kérdése és annak megoldása is szerepel. Ez akkor lesz eredményes, ha végrehajtását nem mi erőszakoljuk a mezőgazdákra, hanem már ők követelik rajtunk a kérdés megvalósítását.

A *legelőfásítások* megvalósítása mindenben azonos. A legeltetők érdekeltté tétele, a fásításokból nyerhető minden fahasználati jog biztosítása,

az eredményesen végrehajtott fásítások szemléltető bemutatása, az ERTI által szerkesztett legelőfásítási kézikönyv kiadása, felismeréseinek, útmutatásainak alkalmazása nagy léptekkel fogja ezt is a megoldás felé segíteni.

Mezővédő erdősáv Hanságfalván

Kiskunhalas-környéki tanyafásítás

Foglalkozunk nagy szeretettel a tanyák körül és a vízfolyások mentén végrehajtandó fásításokkal. A tanyák körül az emberek százazrei a fásításban tehetők leginkább és legközvetlenebbül érdekeltté, ott alakulnak ki leginkább a háztáji földek. Tápanyagban gazdag területeik a háza-

kat védő erdőcskében a házakhoz vezető utak mentén optimális fatömeget előállító, a legnagyobb fatömeget és értéket előállító fafajainknak: az akácnak és a nemesnyáraknak termőhelyét szolgáltatják. A vízfolyások, a völgyek fenekén folydogáló patakok mentén többnyire rétek, kaszálók területnek el. A patakokat szegélyező fasorok nem nagy területet foglalnak el, ugyanakkor kiváló termőhelyet kínálnak fel a nyáarak, az égerek, a nem botolt fűzek részére. Ezeket — ahol magas a tavaszi vízjárás — bakháttakra lehet telepíteni.

Az erdősítések és erdőn kívüli fásítások esetében is előtérbe lép az *erdőgazdasági tájtermesztés* gondolata. Annak megállapítása, hogy a fásításokra felkínált termőhelyeken a talaj szerkezete, tápanyag-gazdagsága és víztartása milyen fajokon milyen fajtainak fejlődését biztosítja, a fásítást tervezők feladata. Irányítsuk a megfelelően szelektált, minőségében kifogástalan, származásában tisztázott ültetési anyagot — elsősorban a nemesnyáarakat — a megfelelő körzetekbe. A Német Demokratikus Köztársaságban úgy adják ki a gazdáknak az ültetésre váró nyáarakat, mint nálunk a gyümölcs- és rózsafákat: mindegyiken a fajtisztaságot és a fajhoz tartozást bizonyító táblácska található. Ez követendő példa számunkra.

A Minisztertanács határozata a szelektálás irányításának olyan lehetőségét kínálta fel a számunkra, mellyel élünk a népgazdaság építő megsegítése, elmulasztása pedig az alkalom jóvátehetetlen kézből kiejtését jelentené.

Hasznosítsa ezt az erdészeti propaganda, hirdesse a Magyar Rádió, minden népnevelő, tanító és tanár! A felvilágosítás, a meggyőzés élvezet a bizonyítottan minőségi fásítási anyag követeléséhez akkor, amikor a csemetéket, suhángokat a fásítók számára tömegesen kiszolgáltattuk.

A szolnoki erdőgazdaság a fejlesztési határozat végrehajtásáért

SZEPESI SÁNDOR
a szolnoki erdőgazdaság főmérnöke

A szolnoki erdőgazdaság erdőterülete 1950-ben 4515 kat. hold volt és azóta 6850 kat. hold új erdőt létesített, *Szolnok megye erdőterületét tehát több mint kétszeresére emelte.* Ezzel az utolsó két évben az ország legnagyobb erdőtelepítő erdőgazdaságává lett. Ha figyelembe vesszük, hogy kötött és hullámtéri talajon teljesítette ezt a telepítést, megállapítható, hogy igen nehéz és nagy munkát végzett.

Az elért nagy eredmények köteleznek bennünket arra, hogy a minisztertanácsi határozat által kijelölt új feladatokat is ilyen lelkesedéssel és eréllyel oldjuk meg. Nem engedhetünk abból a célkitűzésünkben, hogy növeljük az ország legfátlanabb megyéjének fásítottságát. Erdősítési gyakorlatunk fejlődésében azonban a kormányhatározat mélyreható változást hozott.

Eddigi erdősítéseink legnagyobb részét hullámtéren történtek, majd a hullámtéri erdősítések erőszakoltságának és gazdaságpolitikai helytelenségének felismerése után ezt a hullámtéren kívüli mezőgazdasági területeken kívántuk folytatni. Szolnok megye talajadottsága ugyanis olyan, hogy mezőgazdaságilag nem művelhető, de erdősítésre alkalmas terület nincsen, gyakrabban fordul elő, hogy fásításra már nem alkalmas sziken a mezőgaz-